

Sygn. akt III AUa 1765/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Ewa Piotrowska
Protokolant	Beata Przewoźny

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. G. (R. G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej R. G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 6 czerwca 2012r. sygn. akt XI U 417/12

oddala apelację.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1765/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonej ponownego przeliczenia emerytury, gdyż dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia o wartości 329,96 % (ograniczony do 250 %), wyliczony z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1993 roku do 2002 roku, jest najkorzystniejszy, w związku z czym nadal będzie wypłacane świadczenie.

W odwołaniu od w/w decyzji ubezpieczona R. G. domagała się przeliczenia emerytury, uznając za krzywdzące i sprzeczne z zasadami sprawiedliwości społecznej stawianie warunku osiągnięcia wyższego wskaźnika niż poprzedni przy jednoczesnym ograniczaniu wypłaty świadczenia do 250 %. Wniosła o obliczenie emerytury według starych zasad z zastosowaniem nowej kwoty bazowej oraz przeliczenie emerytury według nowych zasad w celu wybrania korzystniejszego wariantu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoją decyzję, wnosząc o oddalenie odwołania, powołał się przy tym na okoliczności przywołane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społeczny w Katowicach w sprawie o sygn. akt XI U 417/12 oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności akt organu rentowego, ustalił następujący stan faktyczny.

R. G. (ur. w dniu (...)) - na podstawie art. 29

w związku z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - w dniu 18 kwietnia 2007 roku nabyła prawo do wcześniejszej emerytury. Do ustalenia wysokości świadczenia - zgodnie z art. 53 cyt. ustawy - zastosowano kwotę bazową 2.059,92 zł oraz wwpw 322,55 %, ograniczony do 250 %, z 10 kolejnych lat, tj. 1996-2005. Po uzyskaniu prawa do w/w świadczenia ubezpieczona przepracowała łącznie ponad 30 miesięcy.

W dniu 16 grudnia 2011 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem w dniu (...) roku powszechnego wieku emerytalnego dla kobiet. Organ rentowy decyzją z dnia 15 lutego 2012 roku przyznał ubezpieczonej prawo

do emerytury w związku z ukończeniem przez nią 60 lat życia, tj. w oparciu o treść art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a jej wysokość obliczył zgodnie z treścią art. 26 cyt. ustawy, tj. przy uwzględnieniu kwoty składki zewidencjonowanej na koncie, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz przy uwzględnieniu dalszego trwania życia. Wysokość świadczenia wyniosła kwotę 3.838,24 zł

i okazała się wyższa od poprzednio wyliczonego świadczenia liczonego według starych zasad.

Organ rentowy dokonał jednocześnie wyliczenia symulacji świadczenia z okresu

20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, jednakże wskaźnik okazał się niższy, niż ostatnio przyjęty do wyliczenia świadczenia, gdyż wyniósł 251,62 %.

Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2012 roku ubezpieczona wskazała, iż po ukończeniu 60 roku życia wystąpiła o przyznanie nowego świadczenia, natomiast decyzji w przedmiocie przyznania jej prawa do emerytury wyliczonej według nowych zasad nie kwestionuje. Zwróciła uwagę na nieprawidłowość, co do tego, iż obowiązujące przepisy w zakresie przeliczenia świadczenia uniemożliwiają osiągnięcie wyższego wskaźnika, mimo iż jest on i tak ograniczony do 250 %.

Przechodząc do rozważań prawnych, Sąd Okręgowy wskazał art. 29 w/w ustawy,

na podstawie której ubezpieczona nabyła prawo do emerytury - zamieszczony w Dziale

II „Emerytury” Rozdział 2 „Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem

1 stycznia 1949r.” cyt. ustawy - w zasadzie ma zastosowanie tylko do świadczeń przyznawanych osobom ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku.

Z uwagi na spełnienie przez odwołującą się warunków z art. 46 cyt. ustawy (przepis ten znajduje się w Dziale II „Emerytury” Rozdział 3 „Przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem

1 stycznia 1969 roku”) - na zasadzie wyjątku od reguły, pomimo urodzenia się po 1 stycznia 1949 roku, nabyła ona świadczenie na „starych” zasadach określonych w art. 29 cyt. ustawy. Sąd I instancji wskazał, iż sporna w niniejszej sprawie kwestia sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy wysokość emerytury ubezpieczonej może zostać ustalona zgodnie z jej żądaniem, tj. na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 53 ust. 1 cyt. ustawy emerytura wynosi:

1. 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2. po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3. po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55.

Nie stosuje się ust. 3 cyt. przepisu, tj. tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 4 w związku z ust. 3 cyt. ustawy).

Dalej Sąd wskazał, że ustawodawca zamieścił powyższy przepis w Dziale II „Emerytury” Rozdział 4 „Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e”, tym samym, ograniczając jego zastosowanie tylko do ustalania wysokości emerytur przyznanych osobom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku (art. 27 - art. 45 cyt. ustawy), osobom urodzonym po tej dacie, do których w ramach wyjątku mają zastosowanie „stare” zasady (art. 46 - art. 50 cyt. ustawy) oraz do emerytur górniczych (art. 50 a - art. 50 e cyt. ustawy). Natomiast, warunki nabywania świadczeń emerytalnych oraz ustalania ich wysokości dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, do których R. G. niewątpliwie się zalicza, uregulowane zostały w art. 24 – 26 a cyt. ustawy (Dział II „Emerytury” Rozdział 1 „Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku”). W myśl art. 24 ust. 1 cyt. ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego, co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn,

z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50 a i 50 e i 184. Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185 (art. 25 ust. 1 cyt. ustawy). Natomiast, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 cyt. ustawy).

Odnosząc treść powołanych wyżej przepisów do ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy stwierdził, iż brak jest możliwości ustalenia wysokości świadczenia ubezpieczonej w oparciu o art. 53 ust. 4 cyt. ustawy, gdyż jako osoba urodzona w (...) roku podlega ona przepisom art. 24 i art. 26 cyt. ustawy (emerytura w powszechnym wieku emerytalnym). Zastosowanie względem niej „starych” zasad (m.in. art. 53 cyt. ustawy) stanowiło wyjątek od reguły i dotyczyło wyłącznie przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd I instancji wskazał, iż ustawodawca nie przewiduje samodzielnej podstawy przeliczenia świadczenia w oparciu o nową kwotę bazową dla emeryta, który następnie przepracował na emeryturze 30 miesięcy. Przeliczenie świadczenia może natomiast nastąpić w oparciu o zasady przewidziane w treści art. 110-113 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W niniejszej sprawie ubezpieczona domagała się przeliczenia świadczenia w sposób określony tymi przepisami. Dokonane przez organ rentowy przeliczenie wykazało, iż wskaźnik uzyskany z okresu 20 najkorzystniejszych lat podlegania ubezpieczeniom społecznym okazał się niższy, niż ostatnio przyjęty do wyliczenia świadczenia, mimo iż tak wyższy od 250 %. W ocenie Sądu I instancji, należy przy tym mieć na uwadze treść art. 111 cyt. ustawy, zgodnie z którym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru musi być wyższy od poprzednio obliczonego; nie ma mowy w przepisie, iż nie znajduje on zastosowania w przypadku przekroczenia wartości 250 %. Odmienne stanowisko ubezpieczonej w tym zakresie jest nieprawidłowe i nie znajduje oparcia w treści przepisów cytowanej ustawy.

Wobec powyższego, Sąd I instancji, nie znajdując postaw do uwzględnienia odwołania ubezpieczonej, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzuciła mu pozbawienie możliwości przeliczenia swojej emerytury w oparciu o zasady przewidziane w art. 110 -113 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podnosząc, że przy ponownym przeliczeniu świadczenia najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru uzyskany z okresu 20 lat podlegania ubezpieczeniom społecznym, nie jest wyższy od poprzednio przyjętego, wynoszącego 329,96 %

Wskazując na powyższe, ubezpieczona wniosła o uchylenie powyższego wyroku i uwzględnienie odwołania, poprzez obliczenie emerytury wg starych zasad naliczania emerytur z zastosowaniem nowej kwoty bazowej, a następnie porównanie obliczonego świadczenia z obecnie przyznanym i przyznanie emerytury wg wariantu korzystniejszego.

W uzasadnieniu środka zaskarżenia wskazała, iż ustawowy warunek osiągnięcia wyższego wskaźnika niż poprzedni z podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przypadającej w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, przy jednoczesnym ustawowym ograniczeniu od 1999 roku rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ustawowym ograniczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia do 250%, jest krzywdzące i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Apelująca podniosła, iż taka konstrukcja przepisów dyskryminuje grupę obywateli o wysokich kwalifikacjach zawodowych, osiągających wyższe od przeciętnych wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie zważyć trzeba, iż Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd Okręgowy, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całokształcie zgromadzonego materiału dowodowego. Dokonując zaś oceny tak zebranego materiału dowodowego, Sąd ten nie naruszył reguł swobodnej oceny dowodów, wyznaczonych treścią przepisu art. 233 § 1 k.p.c., a w szczególności zasad logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego. Jednocześnie, na podstawie tak przeprowadzonego postępowania dowodowego i zgromadzonych dowodów, Sąd I instancji wywiódł trafne wnioski, znajdujące swoje uzasadnienie w powołanych przepisach prawa.

Stanowisko ubezpieczonej sprowadza się do negowania treści art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który wyznacza górną granicę wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Apelująca podniosła zarzut niezgodności w/w przepisu z zasadami sprawiedliwości społecznej, z którym nie sposób się zgodzić.

Na wstępie podkreślenia wymaga fakt, iż zagadnienie to było przedmiotem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 24 października 2005 roku (sygn. P 13/04). W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, treść art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodna z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia, Trybunał Konstytucyjny szczegółowo wypowiedział się na temat konstytucyjności przedmiotowej regulacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, podzielając w pełni stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, należy jedynie podkreślić, iż ustawodawca miał prawo kierować się przy uchwaleniu art. 15 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych także przesłankami wpływającymi na wydolność systemu finansowanego ze składek na ubezpieczenia społeczne oraz dotacji państwa, realizując ideę solidarności zbiorowej, dotyczącej ogółu objętych ubezpieczeniem oraz wszystkich korzystających

z systemu finansowanego przez Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Idąc dalej za argumentacją Trybunału Konstytucyjnego, należy wskazać, iż zasada sprawiedliwości społecznej na gruncie ubezpieczeń społecznych uzasadnia takie zróżnicowanie prawa

do emerytur i rent, które wynika z wkładu pracy mierzonego wysokością wynagrodzenia

i związanej z tą wysokością składki na ubezpieczenia społeczne oraz długością okresu zatrudnienia, z korektą na rzecz uwzględnienia redystrybucyjnej funkcji ubezpieczeń społecznych. Ograniczenie wwpw zostało wprowadzone w 1991 roku jako element szerokiej reformy systemu ubezpieczeń zabezpieczenia społecznego. Natomiast, celem wprowadzenia nowelizacji, było utworzenie stabilnego systemu emerytalno-rentowego w warunkach niekorzystnych trendów demograficznych, prowadzących do wzrostu liczby świadczeniobiorców przy jednoczesnym spadku liczby płatników składek. Ma to na celu urzeczywistnienie prawa do zabezpieczenia społecznego w obecnych warunkach demograficznych i gospodarczych.

Na aprobatę zasługuje teza wyrażona przez Trybunał Konstytucyjny, stanowiąca,

że każdy podmiot, a więc i ubezpieczony musi liczyć się z tym, że zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać zmiany obowiązującego prawa,

w szczególności obejmuje również ryzyko niekorzystnych zmian systemu prawnego na przyszłość, zwłaszcza gdy istnieje obiektywna konieczność dania pierwszeństwa innym wartościom chronionym bądź znajdującym swoje oparcie w Konstytucji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny nie dopatruje się nieprawidłowego zastosowania przez Sąd Okręgowy przepisów prawnych, a tym samym podstaw do podważenia i możliwości innej interpretacji tych przepisów, wobec czego na podstawie

art. 385 k.p.c. oddalono apelację.

/-/ SSA J. Anzion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR